

ECTS – Arkusz przedmiotu

Kod			Nazwa przedmiotu	ZŁOŻONOŚĆ OBLICZENIOWA			
Prowadzący przedmiot	dr Agnieszka Górlich						
Osoby prowadzące zajęcia	dr Monika Piłśniak						
Klasa przedmiotu				Rodzaj przedmiotu			
Wydział	Matematyki Stosowanej						
Kierunek	Matematyka						
Rodzaj studiów	stacjonarne		Stopień studiów	drugi		Semestr	I
Rodzaje zajęć *	Suma	Wykłady	Ćwiczenia	Laboratoria	Seminaria	Projekty	ECTS
Liczba godzin	60	30	30				6
WWW							
Uwagi							
Cel przedmiotu - zdobyte umiejętności							
Rozumienie matematycznych podstaw analizy algorytmów i procesów obliczeniowych. Definiowanie funkcji obliczalnych za pomocą rekursji i operatora minimum. Odróżnianie problemów rozstrzygalnych od nierozstrzygalnych. Wyznaczanie górnego i dolnego ograniczenia złożoności problemu. Stosowania metod automatycznego dowodzenia twierdzeń oraz logicznego wspomaganie weryfikacji i specyfikacji programów.							
Streszczenie przedmiotu							
Elementy teorii obliczeń – funkcje obliczalne, maszyny Turinga, języki formalne. Złożoność obliczeniowa, logika obliczeniowa, problemy NP.- trudne i ich aproksymacje.							
Warunki uczestnictwa w przedmiocie	brak						
Forma zaliczenia przedmiotu	zaliczenie ćwiczeń na podstawie oceny aktywności studenta i prac pisemnych; egzamin ustny						
Zasada wystawiania oceny końcowej	średnia ważona: zaliczenie z wagą 1/3 plus egzamin z wagą 2/3						
Program wykładów							
1. Maszyna z dostępnym swobodnym i Maszyna Turinga oraz pojęcie funkcji obliczalnych. Teza Churcha.							
2. Modyfikacje maszyn Turinga-taśmy wielościeżkowe, maszyny wielotaśmowe. Twierdzenie o równoważności obliczeniowej różnych modeli maszyn. Definicja niedeterministycznej maszyny Turinga. Usystematyzowanie i poszerzenie podstawowych pojęć teorii złożoności obliczeniowej takich jak złożoność czasowa i pamięciowa dla deterministycznego oraz niedeterministycznego modelu maszyny Turinga.							
3. Formalizm funkcji rekurencyjnych – klasa funkcji prymitywnie rekurencyjnych i rekurencyjnych, tw. Goedla- Kleeniego o eliminacji rekursji (bd.), tw. Kleeniego o formie normalnej rekursji (bd.).							

4. Elementy lambda-rachunku. Tw. o równoważności formalizmów funkcji rekurencyjnych, lambda rachunku i maszyn Turinga (bd.).
5. Przykłady języków rekurencyjnych, rekurencyjnie przeliczalnych i takich, które nie są rekurencyjnie przeliczalne. Dwa twierdzenia Rice'a (bd.).
6. Elementy logiki predykatów. Twierdzenie Goedla (bd.).
7. Klasy złożoności. Twierdzenie o przyspieszeniu liniowym. Twierdzenie o liniowej kompresji pamięci. Twierdzenie Bluma o przyspieszaniu (bd.). Hierarchie złożoności. Twierdzenie o hierarchii pamięciowej. Twierdzenie Savitcha. Inkluzje klas złożoności.
8. Klasy problemów P i NP. Twierdzenie o inkluzjach pomiędzy klasami. Definicja problemu decyzyjnego. Związek pomiędzy problemem decyzyjnym, a językiem akceptowanym przez maszynę Turinga. Definicja relacji transformalności wielomianowej i jej własności. Pojęcie równoważności problemów. Definicja problemu zupełnego w swojej klasie złożoności.
9. Problem spełnialności. Twierdzenie Cooka.
10. Twierdzenie o NP-zupełności problemu 3-spełnialności. Sześć najłatwiejszych problemów NP-zupełnych. Techniki dowodzenia NP-zupełności: twierdzenia o NP-zupełności problemu pokrycia wierzchołkowego, cyklu Hamiltona, ścieżki Hamiltona itp.
11. Szczegółowe omówienie dowodzenia NP-zupełności przez zacieśnienie, lokalne zastąpienie oraz techniką składowych na podstawie poznanych twierdzeń. Definicja podproblemu. Analiza złożoności problemów i podproblemów za pomocą NP-zupełności. Analiza podproblemów na przykładzie twierdzeń o NP-zupełności problemu 3-kolorowalności grafów. Twierdzenie Brooksa (bd.).
12. Pojęcie problemu liczbowego. Definicja silnej NP-zupełności. Definicja problemu pseudowielomianowego. Algorytm dynamiczny dla problemu podziału jako przykład algorytmu pseudowielomianowego. Pojęcie transformacji pseudowielomianowej.
13. Pojęcie problemu nieliczbowego. Twierdzenie o złożoności problemów nieliczbowych. Pojęcie problemów silnie NP-zupełnych. Twierdzenie o silnej NP-zupełności problemów nieliczbowych. Dowodzenie silnej NP-zupełności za pomocą transformacji wielomianowej: problem 3-podziału, problem zanurzania grafów, problem podziału zadań, problem komiwojażera.
14. Definicja problemu optymalizacyjnego. Optymalizacyjne wersje pewnych problemów NP-zupełnych. Pojęcie transformacji w sensie Turinga. Pojęcie problemu NP-trudnego oraz NP-łatwego. Porównywanie trudności obliczeniowych problemów optymalizacyjnych na przykładzie optymalizacyjnego problemu pokrycia wierzchołkowego. Definicja rozwiązania optymalnego minimalizacji i maksymalizacji. Pojęcie algorytmu aproksymacyjnego. Stała aproksymacji.

Program pozostałych zajęć (ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria)

Ćwiczenia: rozwiązywanie zadań dotyczących treści przekazywanych na kolejnych wykładach.

Bibliografia

1. A. Aho, J. Hopcroft, J. Ullman, Projektowanie i analiza algorytmów, Helion, 2003.
2. A. Aho, J. Hopcroft, J. Ullman, Wprowadzenie do teorii automatów, języków i obliczeń, PWN, 2003.

3. G. Boolos, R. Jeffrey, Computability and Logic, Cambridge Univ. Press, 1980.
4. M. Garey, D. Johnson, Computers and intractability, W. H. Freeman and Company, 2003

* Rodzaje zajęć: **ćwiczenia** – ćwiczenia audytoryjne, lektoraty, zajęcia wf,
laboratoria – ćwiczenia laboratoryjne, zajęcia praktyczne, zajęcia terenowe, **seminaria** –
seminaria, konwersatoria, **projekty** – ćwiczenia projektowe, prace kontrolne i przejściowe